

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: B2-7C/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121551785
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jakub Obert
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2023:6121551785.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV sudcom Mgr. Jakubom Obertom v právnej veci žalobcu: SOSTEAM SLOVAKIA, s. r. o., so sídlom Budatínska 43, Bratislava, IČO: 45 414 408, zastúpeného: Rubikon Legal, s. r. o., so sídlom Baštová 5, Bratislava, IČO: 47 253 185, proti žalovanému: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Bajkalská 19B, Bratislava, IČO: 36 062 235, zastúpenému: MGA IURIS s. r. o., so sídlom Cukrová 14, Bratislava, IČO: 47 233 028, o zaplatenie 8.830,52 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žaloba sa zamietá.

II. Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručенou Okresnému súdu Banská Bystrica (ako súdu upomínaciemu v zmysle zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní) dňa 26.11.2021 a postúpenou Okresnému súdu Bratislava II dňa 31.01.2022, sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 8.830,52 eur s príslušenstvom, t. j. s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo žalovanej sumy od 30.06.2020 do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania.

2. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode prevádzkou nákladného motorového vozidla továrenskej značky U. s návesom, EČV: V. R. V. (ďalej aj ako "cudzozemské nákladné vozidlo") na diaľnici D1 pri Zlatých pieskoch. Prevádzkovateľom nákladného vozidla bola spoločnosť VADIS PROD S.r.l., so sídlom Sat Borod č. 229, 417 06 Borod, Rumunsko, IČO: 4883567 (ďalej aj ako "prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla").

Podľa žalobcu správcom cestnej komunikácie je v zmysle zákona č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako "zákon o Národnej diaľničnej spoločnosti") Národná diaľničná spoločnosť, a.s., so sídlom Dúbravská cesta 14, 841 04 Bratislava, IČO: 35 919 001 (ďalej aj ako "NDS" alebo "správca komunikácie"). Vzhľadom ku skutočnosti, že prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla bezodkladne po dopravnej nehode nepristúpil k okamžitému odstráneniu prekážky cestnej premávky, akúkoľvek prekážku cestnej premávky je v zmysle § 43 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako "zákon o cestnej premávke") povinný odstrániť správca komunikácie.

Žalobca ďalej uviedol, že na zabezpečenie uvedenej povinnosti bola medzi správcou komunikácie a žalobcom uzatvorená zmluva o odstraňovaní prekážok č. K. zo dňa 18.6.2014 (ďalej aj ako "zmluva o odstraňovaní prekážok"). Žalobca preto po obdržaní objednávky od správcu komunikácie zo dňa XX.XX.XXXX bezodkladne pristúpil k odstráneniu prekážky cestnej premávky a odstráneniu následkov havárie cudzozemského nákladného vozidla. V zmysle článku VII zmluvy o odstraňovaní prekážok platí, že v prípade, že v dôsledku vzniku prekážky na diaľnici hrozí ropná havária alebo iná havária,

ktorá svojím výskytom ohrozuje životné prostredie, alebo sa na diaľnici nachádzajú uhynuté zvieratá, prevážané účastníkom cestnej premávky (ďalej len "ekologický odpad"), a príslušné zložky hasičského a záchranného zboru daný ekologický odpad neodstránia, resp. odstránia len čiastočne, a NDS v súlade s článkom III ods. 1 zmluvy vyzve žalobcu na odstránenie prekážky, sa žalobca zaväzuje zabezpečiť aj odstránenie ekologického odpadu.

Žalobca bol tak povinný odstrániť prekážku cestnej premávky na diaľnici D1, ako aj akékoľvek súvisiace ekologické škody, ktoré v tejto súvislosti v dôsledku prevádzky cudzozemského nákladného vozidla vznikli, na základe objednávky správcu komunikácie, ktorý si zabezpečoval plnenie zákonnej povinnosti podľa § 43 ods. 1 zákona o cestnej premávke prostredníctvom zmluvného partnera (t. j. žalobcu). Žalobca, ako aj správca komunikácie si týmto zároveň splnili aj povinnosti v zmysle § 19 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí (ďalej aj ako "zákon o životnom prostredí"), a to práve bezodkladným odstránením ekologickej škody subdodávateľskou činnosťou, čím bolo zabránené ďalším negatívnym vplyvom na životné prostredie a majetok Slovenskej republiky a iných osôb.

Zrealizované činnosti, t. j. jednotlivé náklady súvisiace so servisným zásahom žalobcu na diaľnici, odstránením prekážok, zabezpečením miesta zásahu, odstránením a likvidáciou ekologickej škody, ako aj činnosti súvisiace s následným zabezpečením životného prostredia boli žalobcom prevádzkovateľovi cudzozemského nákladného vozidla vyúčtované nasledovnými faktúrami:

- faktúra č. XXXXXXXX vo výške 578,59 eur splatná dňa 17.04.2020,
- faktúra č. XXXXXXXX vo výške 1402,80 eur splatná dňa 17.04.2020,
- faktúra č. XXXXXXXX vo výške 214,40 eur splatná dňa 17.04.2020,
- faktúra č. XXXXXXXX vo výške 4.761,20 eur splatná dňa 17.04.2020,
- faktúra č. XXXXXXXX vo výške 279,20 eur splatná dňa 17.04.2020,
- faktúra č. XXXXXXXX vo výške 1.086 eur splatná dňa 17.04.2020 a
- faktúra č. XXXXXXXX vo výške 508,33 eur splatná dňa 17.04.2020.

Spolu vyfakturované činnosti predstavovali sumu 8.830,52 eur, pričom táto suma nebola žalobcovi doposiaľ (a to ani čiastočne) uhradená.

Žalobca bol toho názoru, že nárok bol voči žalovanému uplatnený riadne v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej ako "zákon o PZP"), keď žalovanému prostredníctvom spoločnosti Green recovery s.r.o. adresoval písomné uplatnenie nárokov na náhradu škody z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zo dňa 04.05.2020. Žalovaný škodovú udalosť najskôr riadne zaevidoval, o čom žalobcu informoval listom zo dňa 15.06.2020, v ktorom však žalovaný uviedol, že nároky vzniknuté s ekologickou škodou je nutné uplatniť si voči tomu, komu bola pomoc poskytnutá. Následne prostredníctvom stanoviska zo dňa 03.09.2021 žalovaný potvrdil, že náklady žalobcu nemôže uhradiť. Nárok na úhradu poistného plnenia nebol uhradený žalovaným ani na základe predžalobnej výzvy zo dňa 16.08.2021 zaslanej prostredníctvom spoločnosti Green Recovery, s.r.o.

Žalobca ďalej argumentoval tým, že prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla je podľa § 24 ods. 2 písm. e) zákona o PZP osobou, ktorej nevzniká pri prevádzke motorového vozidla na území Slovenskej republiky povinnosť uzavrieť hraničné poistenie, s výnimkou cudzozemského motorového vozidla, ktoré sa spravidla nachádza na území iného členského štátu, keďže disponoval zelenou kartou poisťovateľa Societas de Asigurare-Reasigurare CITY INSURANCE SA. Prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla tak podľa žalobcu bol riadnym poisteným účastníkom systému "zelenej karty", ktorý je pre Slovenskú republiku záväzný. Podľa § 24 ods. 3 zákona o PZP má poškodený právo uplatniť si nárok na náhradu škody podľa § 24 ods. 2 zákona o PZP proti kancelárii (t. j. proti žalovanému) za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona. Vzhľadom na uvedené bol žalobca toho názoru, že žalovaný je v zmysle § 24 ods. 2 písm. e) zákona o PZP v spojení s § 4 ods. 2 písm. c) zákona o PZP (keďže došlo k poškodeniu majetku) povinný uhradiť takto vzniknutú škodu z garančného fondu namiesto prevádzkovateľa cudzozemského nákladného vozidla, keďže tento disponoval platným poistením na základe predloženej zelenej karty, a žalobca si škodu uplatnil za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa zákona o PZP.

Žalobca svoj nárok voči žalovanému odôvodňoval aj tým, že podľa § 24a ods. 1 písm. b) zákona o PZP má nárok na náhradné poistné plnenie z poistného garančného fondu, ak poisťovateľ so sídlom v inom členskom štáte neurčil v Slovenskej republike likvidačného zástupcu zodpovedného za náhradu škody. Z emailovej komunikácie zo dňa XX.XX.XXXX bol žalobca, resp. jeho zástupca spoločnosť Green Recovery s.r.o. upovedomený o skutočnosti, že likvidačný zástupca pre poškodené subjekty zo Slovenskej republiky - spoločnosť INSERVIS Slovakia s.r.o., so sídlom Groslingova 51, 811 09 Bratislava, IČO: 35 803 819, nemá mandát pre územie Slovenskej republiky na likvidáciu poistných

udalostí. Súčasne priamo poisťovateľ z iného členského štátu odkázal žalobcu so svojím nárokom na žalovaného. Rovnaký záver (absencia likvidačného zástupcu) vyplýva aj z informácii dostupných na webovej stránke žalovaného (www.skp.sk), kde systém na automatické vyhľadávanie (aj) likvidačných zástupcov pre daný prípad uvádza ako odpoveď "nebol nájdený vhodný likvidačný zástupca". Žalovaný teda sám v rámci svojho automatizovaného verejného systému doposiaľ eviduje, že poisťovateľ z iného členského štátu neurčil v Slovenskej republike likvidačného zástupcu zodpovedného za náhradu škody. Vo vzťahu k argumentácii žalovaného, že žalobca nie je v konaní aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby, žalobca v priebehu konania uviedol, že žalobca si so správcom komunikácie (Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s.) dohodli osobitný režim ako postupovať v prípade vzniku škodovej udalosti na spravovanej cestnej komunikácii vo vlastníctve SR (diaľnica D1 pri Zlatých pieskoch), ktorú spôsobí účastník cestnej premávky. Zmluvné strany sa v zmluve o odstraňovaní prekážok zo dňa 18.06.2014 v znení jej neskorších dodatkov dohodli na postúpení týchto pohľadávok priamo na žalobcu, a to pre všetky takto vzniknuté pohľadávky, vrátane budúcich pohľadávok správcu komunikácie, ktoré vzniknú v príčinnej súvislosti so vznikom ekologickej škody. Uvedená dohoda o postúpení pohľadávok vyplýva priamo zo zmluvy o odstraňovaní prekážok, keď v zmysle článku IV zmluvy o odstraňovaní prekážok: "Každý jednotlivý prípad odstránenia prekážky z telesa diaľnice a/alebo súčasti diaľnice (ďalej len "dohodnuté práce") sa zaväzuje SOSTEAM vykonať pred NDS na náklady toho, kto spôsobil prekážku podľa článku III tejto zmluvy v cenách obvyklých pre túto činnosť". V článku VII zmluvy o odstraňovaní prekážok je následne uvedené, že: "Náklady súvisiace s odstránením ekologického odpadu nie sú na ťarchu NDS a SOSTEAM si ich bude vymáhať u účastníka cestnej premávky, ktorý prekážku, vrátane ekologického odpadu spôsobil." Z uvedeného je podľa žalobcu zrejmé, že zmluvné strany sa v rámci svojej zmluvnej autonómie dohodli, že akékoľvek pohľadávky (akákoľvek takto vzniknutá škoda) sa prevádza titulom jej postúpenia na žalobcu momentom jej vzniku (vynaložením nákladov na odstránenie ekologickej škody).

3. Žalobca v konaní predložil nasledovné listinné dôkazy: zmluvu o odstraňovaní prekážok zo dňa 18.06.2014, dodatok č. X/XXXX k tejto zmluve, objednávku zo dňa XX.XX.XXXX, faktúry č. XXXXXXXX, XXXXXXXX, XXXXXXXX, XXXXXXXX, XXXXXXXX, XXXXXXXX spolu s prílohami - príjmový pokladničný doklad a faktúra č. XXX/XXXX, záverečnú správu zo sanácie geologického prostredia z júna 2020, zelenú kartu prevádzkovateľa vozidla, uplatnenie nárokov na náhradu škody zo dňa 04.05.2020, list žalovaného zo dňa 15.06.2020, stanovisko žalovaného k uplatneným nárokom zo dňa 03.09.2021, predžalobnú výzvu zo dňa 16.08.2021, vyhľadávanie likvidačných zástupcov - zadanie kritérií a výsledok hľadania, emailovú komunikáciu zo dňa 16.09.2020 a zo dňa 06.04.2021, dodatok č. X/XXXX k zmluve o odstraňovaní prekážok, protokol č. X zo dňa 10.01.2020, uplatnenie nároku na náhradu škody zo dňa 19.11.2021, oznámenie o postúpení vysporiadania nároku zo dňa 24.11.2021, oznámenie o poskytnutí plnenia zo dňa 12.09.2021, uplatnenie nároku na náhradu škody zo dňa 03.04.2023, oznámenie o postúpení vysporiadania nároku zo dňa 04.04.2023, oznámenie o poskytnutí plnenia zo dňa 25.04.2023.

4. Žalovaný v rámci procesnej obrany prioritne argumentoval tým, že žalobcovi žalobou uplatnený nárok voči žalovanému vôbec nevznikol, a preto nie je aktívne vecne legitimovaný subjektom na podanie žaloby. Podľa § 15 ods. 1 v spojení s § 24 ods. 2 zákona o PZP môže svoje nároky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel voči žalovanému ako kancelárii poisťovateľov uplatniť poškodený. Poškodeným podľa § 2 písm. g) zákona o PZP je pritom ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona. Uvedené podľa žalovaného nadväzuje na úpravu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravenú v § 427 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako "Občiansky zákonník"). Základnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov sú: (i) vznik škody ako ujmy objektívne vyjadriteľnej v peniazoch, (ii) prevádzka motorového vozidla a (iii) príčinná súvislosť medzi škodou a prevádzkou motorového vozidla. Podľa žalovaného však v danom prípade prevádzkou cudzozemského nákladného vozidla žalobcovi nevznikla žiadna škoda, keďže u neho nedošlo ku skutočnej škode ani k ušlému zisku. Ak žalobca pristúpil k odstraňovaniu cudzozemského nákladného vozidla a vykonávaniu činností potrebných na vyčistenie diaľnice, urobil tak výlučne na základe právneho úkonu, ktorým bola zmluva o odstraňovaní prekážok zo dňa 18.06.2014, ktorú žalobca uzatvoril so správcom komunikácie, t. j. s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. Vzhľadom na uvedené podľa žalovaného nie je daná príčinná súvislosť medzi prevádzkou cudzozemského nákladného vozidla a žalobcom vynaloženými nákladmi na odstránenie tohto vozidla. Právnym základom takto vynaložených nákladov žalobcu bol právny

úkon (zmluva), a nie zodpovednosť za škodu. Žalovaný v tejto súvislosti podotkol, že žalovaný ani prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla nie sú zmluvnými stranami zmluvy o odstraňovaní prekážok zo dňa 18.06.2014, a preto im na jej základe nemohli vzniknúť žiadne práva či povinnosti. Vzhľadom na uvedené podľa žalovaného žalobca nie je poškodeným v zmysle § 2 písm. g) zákona o PZP, a preto nemá ani právo na plnenie podľa tohto zákona.

Žalovaný nesúhlasil s argumentáciou žalobcu, že v danej veci malo dôjsť k postúpeniu pohľadávky zo správcu komunikácie (NDS) na žalobcu na podklade zmluvy o odstraňovaní prekážok. Podľa žalovaného predmetom tejto zmluvy nie je postúpenie žiadnych (ani budúcich, resp. podmienených) pohľadávok NDS voči tretím osobám. Takýto dispozičný úkon s prípadnou pohľadávkou pritom nevyplýva ani z čl. VII. bod 1. predmetnej zmluvy, keďže predmetom tohto ustanovenia nie je žiadna pohľadávka NDS na náhradu škody voči osobe zodpovednej za škodu, ale (prípadná) pohľadávka žalobcu na náhradu jeho nákladov. Na základe uvedeného ustanovenia tak podľa žalovaného nemohlo dôjsť (a ani nedošlo) k postúpeniu žiadnej pohľadávky NDS na žalobcu. Žalovaný tiež poukazoval na to, že uvedené závery podporuje aj ďalší postup žalobcu, keď tento voči prevádzkovateľovi cudzozemského nákladného vozidla neuplatňoval nárok zo zodpovednosti za škodu, ale vystavil mu faktúry za poskytnuté služby (v ktorých bol ako odberateľ priamo označený prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla). Faktúra je pritom daňovým dokladom, ktorý je povinný vyhotoviť platiteľ dane z pridanej hodnoty (ktorým je aj žalobca) pri dodaní tovaru alebo služby za podmienok podľa zákona č. 222/2004 Z. z. zákona o dani z pridanej hodnoty (najmä § 71 a § 72 tohto zákona). Žalobca svoj nárok preukazuje daňovými dokladmi, z ktorých vyplýva, že prevádzkovateľovi cudzozemského nákladného vozidla poskytol služby. Vo vzťahu k ekologickej škode žalovaný uviedol, že § 9 ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (ďalej aj ako "zákon o pozemných komunikáciách") ukladá osobám, ktoré znečistili diaľnicu, cestu alebo miestnu komunikáciu spôsobom, ktorý spôsobil alebo mohol spôsobiť závalu v zjazdosti, toto znečistenie odstrániť a uviesť komunikáciu do pôvodného stavu s tým, že ak tak neurobí je povinný uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením znečistenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu. Aj v tomto prípade povinnosť nahradiť náklady spojené s odstránením znečistenia komunikácie a jej uvedením do pôvodného stavu má pôvodca znečistenia výlučne voči správcovi komunikácie. Žalobca však správcom komunikácie nie je, a preto mu podľa žalovaného nevzniklo právo, ktoré uplatňuje v tomto konaní.

Žalovaný v rámci procesnej obrany namietal aj absenciu svojej pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu, že žalovaný nie je poisťovateľom z povinného zmluvného poistenia a poskytuje z garančného fondu plnenie iba za podmienok podľa § 24 zákona o PZP. V tomto prípade však žalovanému podľa jeho názoru povinnosť poskytnúť plnenie podľa § 24 zákona o PZP nevznikla. Škoda bola spôsobená cudzozemským nákladným vozidlom, ktoré sa spravidla nachádza v Rumunsku, t. j. v členskom štáte EÚ. Vodičovi tohto vozidla v súlade s § 16 ods. 3 zákona o PZP nevznikla povinnosť uzatvoriť hraničné poistenie z dôvodu, že zelená karta (Medzinárodná karta automobilového poistenia) tohto vozidla bola platná aj na území SR. Ustanovenie § 24 ods. 2 písm. e) zákona o PZP pritom zakladá povinnosť žalovaného ako kancelárie poisťovateľov poskytnúť plnenie výlučne v prípade, ak bola škoda spôsobená cudzozemským vozidlom (t. j. takým, ktoré je evidované v cudzine podľa § 2 písm. c) zákona o PZP), u ktorého nevzniká povinnosť uzatvoriť tzv. hraničné poistenie (ide o situáciu upravenú v § 16 ods. 3 zákona o PZP). Výnimku z povinnosti žalovaného poskytnúť plnenie náhrady škody spôsobenej cudzozemským vozidlom predstavuje situácia, kedy vodičovi nevzniká povinnosť uzatvoriť hraničné poistenie, pretože ide o také cudzozemské motorové vozidlo, ktoré sa spravidla nachádza na území iného členského štátu (ako tomu bolo aj v danom prípade). Žalovaný bol preto názoru, že nie je povinný podľa § 24 ods. 2 písm. e) zákona o PZP poskytnúť plnenie náhrady škody spôsobenej takýmto vozidlom na území SR, a teda nie je ani pasívne vecne legitímovaný v tomto konaní.

Vo vzťahu k škode na životnom prostredí žalovaný uviedol, že zo záverečnej správy zo sanácie geologického prostredia z júna 2020, odstraňovanie mimoriadneho zhoršenia vôd č. U. Č.. XXX-XXX-XXXX-V. spracovaného spoločnosťou Hydropol-Rudolf Polák, s.r.o. (ďalej ako "záverečná správa") vyplýva, že v dôsledku predmetnej dopravnej nehody došlo k úniku nafty z palivovej sústavy vozidla, resp. k úniku nafty z pretrhnutej hadičky čerpadla do okolitého terénu, pričom v danom prípade ide o mimoriadne zhoršenie vôd podľa § 41 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej ako "zákon o vodách"). Zo záverečnej správy tiež vyplýva, že Slovenská inšpekcia životného prostredia uložila vykonanie opatrení na odstránenie škodlivých následkov mimoriadneho zhoršenia vôd tak, ako to predpokladá § 41 ods. 7 zákona o vodách. Tieto opatrenia je však v zmysle § 41 ods. 5 zákona o vodách povinný vykonať pôvodca mimoriadneho zhoršenia vôd. Z § 42 ods. 3 a 4 zákona o vodách následne podľa žalovaného vyplýva, že ak prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla

uložené opatrenia Slovenskou inšpekciou životného prostredia nevykonali, tieto mali vykonať príslušný orgán štátnej vodnej správy. Túto povinnosť nemal žalobca (a v konečnom dôsledku ani NDS ako správca komunikácie). Náklady na vykonanie opatrení podľa odseku 3 sa uhrádzajú z prostriedkov štátneho rozpočtu. Pôvodca poškodenia je povinný vynaložené finančné prostriedky uhradiť, pričom na vymáhanie týchto prostriedkov je oprávnené Ministerstvo životného prostredia SR. Podľa žalovaného tak v prejednávanej veci došlo k mimoriadnemu zhoršeniu vôd v dôsledku havárie cudzozemského nákladného vozidla, pôvodcom tohto mimoriadneho zhoršenia vôd bol prevádzkovateľ tohto vozidla, ktorý bol povinný vykonať opatrenia na nápravu. Keďže prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla tieto opatrenia nevykonali, bol tieto povinný vykonať príslušný orgán štátnej vodnej správy s tým, že náklady s tým súvisiace sa mali uhradiť z prostriedkov štátneho rozpočtu. Na vymáhanie náhrady týchto nákladov od prevádzkovateľa cudzozemského nákladného vozidla je pritom oprávnené Ministerstvo životného prostredia SR. Žalovaný vzhľadom na vyššie uvedené uzavrel, že žalobca v tomto konaní nie je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby. Nárok, ktorý uplatnil v tomto konaní, žalobcovi nevznikol, a preto je žaloba v celom rozsahu nedôvodná.

5. Žalovaný v konaní nepredložil žiadne listinné dôkazy.

6. S účinnosťou od 01.06.2023 prešiel výkon súdnictva v civilných veciach (teda aj v tejto právnej veci) z Okresného súdu Bratislava II na Mestský súd Bratislava IV (v rámci tzv. reformy súdnej mapy).

7. Súd na prejednanie veci samej nariadil pojednávanie dňa 21.11.2023 v súlade s § 177 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len "C. s. p."), na ktoré predvolal obe sporové strany. Žalobca na pojednávaní poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14.04.2021 č. k. 3Cob/69/2020-349, v ktorom odvolací súd (ako aj súd prvoinštančný) posudzoval obdobný prípad a v ktorom ustálil, že k znečisteniu vozovky nesporne došlo, ako aj to, kto tú škodu spôsobil a komu škoda vznikla. Nešlo o pohľadávku, ktorá nemohla byť predmetom postúpenia, keďže predmetom postúpenia môže byť aj budúca pohľadávka. Žalobca na pojednávaní ďalej poukázal na všeobecnú zakročovaciu povinnosť všetkých subjektov v rámci územia Slovenskej republiky, ktorá vyplýva priamo z čl. 44 Ústavy SR, ktorá v odsekoch 2 a 3 tohto článku ustanovuje, že každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo a nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky. Povinnosť chrániť životné prostredie tak vyplýva pre každého priamo z Ústavy SR, pritom na uvedené následne nadväzuje aj zákon o životnom prostredí, ktorý v § 19 ustanovuje zákonnú povinnosť, že každý, kto zistí, že hrozí poškodenie životného prostredia alebo že k nemu už došlo, je povinný urobiť v medziach svojich možností nevyhnutné opatrenia na odvrátenie hrozby alebo na zmiernenie následkov a bez meškania ohlásiť tieto skutočnosti orgánu štátnej správy; povinnosť zasiahnuť nemá ten, kto by tým ohrozil život alebo zdravie svoje alebo blízkej osoby. Žalobca si tak svoju povinnosť na základe uvedených ustanovení splnil ako jediný zo zúčastnených subjektov. Zákonný postup podľa zákona o vodách, ako to uviedol žalovaný, podľa žalobcu nebol naplnený, keďže pri dopravnej nehode nedošlo k poškodeniu vodného zdroja ani k mimoriadnemu zhoršeniu vôd, a to práve v dôsledku zásahu žalobcu v celom biotope, v ktorom došlo k úniku nafty z poškodeného vozidla. Náklady na odstránenie škody na životnom prostredí spôsobenej prevádzkou cudzozemského nákladného vozidla tak, ako boli identifikované Slovenskou inšpekciou životného prostredia a následne odborným geologickým posudkom spoločnosti Hydropol-Rudolf Polák s.r.o. vo výške skutočne vynaložených nákladov, ktoré sú obsiahnuté vo faktúrach doručených žalovanému, vynaložil jedine žalobca. Vzhľadom na skutočnosť, že škoda vznikla v príčinnej súvislosti s prevádzkou cudzozemského nákladného vozidla, sa na túto škodu aplikuje zákon o PZP. Na základe § 24a zákona o PZP mal práve žalovaný poskytnúť náhradné poistné plnenie, keďže zahraničný poisťovateľ pre tento prípad neurčil likvidačného zástupcu, ktorý by túto škodu v jeho mene zlikvidoval. Žalobca bol vzhľadom na uvedené toho názoru, že žaloba je v celom rozsahu dôvodná a že žalovaný je povinný žalobcovi nahradiť škodu spolu s príslušenstvom tak, ako bola vyčíslená v žalobe. Žalovaný sa na pojednávaní pridržiaval svojich doterajších písomných podaní a žiadal, aby súd žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

8. Súd vo veci vykonali dokazovanie oboznámením sa s obsahom listinných dôkazov založených v súdnom spise, pričom na základe vykonaného dokazovania a z nesporných (zhodných) skutkových tvrdení sporových strán zistil nasledovný skutkový stav:

9. Medzi stranami nebolo sporné, že dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode prevádzkou cudzozemského nákladného vozidla na diaľnici D1 pri Zlatých pieskoch. Prevádzkovateľom nákladného vozidla bola spoločnosť VADIS PROD S.r.l., so sídlom Sat Borod č. 229, 417 06 Borod, Rumunsko, IČO: 4883567. V dôsledku nehody začala z palivovej sústavy (z pretrhutej hadičky vedúcej z čerpadla do palivovej nádrže) nákladného vozidla unikať motorová nafta na nespevnenú zatravnatenú plochu pri diaľnici D1, t. j. do prostredia priamo súvisiaceho s podzemnou vodou. Prevádzkovateľ cudzozemského nákladného vozidla disponoval zelenou kartou (Medzinárodnou kartou automobilového poistenia) poisťovateľa Societas de Asigurare-Reasigurare CITY INSURANCE SA, t. j. prevádzkovateľ bol osobou poistenou pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v Rumunsku. Následky dopravnej nehody odstránil správca cestnej komunikácie, ktorým je Národná diaľničná spoločnosť, a.s., prostredníctvom žalobcu, ktorý mal s Národnou diaľničnou spoločnosť uzatvorenú zmluvu o odstraňovaní prekážok č. K. zo dňa 18.06.2014 v znení jej dodatkov. Vzhľadom na uvedené žalobca po obdržaní objednávky od správcu komunikácie zo dňa XX.XX.XXXX bezodkladne pristúpil k odstráneniu prekážky cestnej premávky, a odstráneniu následkov havárie cudzozemského nákladného vozidla. Zrealizované činnosti, t. j. jednotlivé náklady súvisiace so servisným zásahom žalobcu na diaľnici, boli žalobcom prevádzkovateľovi cudzozemského nákladného vozidla vyúčtované nasledovnými faktúrami: faktúra č. XXXXXXXXX vo výške 578,59 eur splatná dňa 17.04.2020, faktúra č. XXXXXXXXX vo výške 1402,80 eur splatná dňa 17.04.2020, faktúra č. XXXXXXXXX vo výške 214,40 eur splatná dňa 17.04.2020, faktúra č. XXXXXXXXX vo výške 4.761,20 eur splatná dňa 17.04.2020, faktúra č. XXXXXXXXX vo výške 279,20 eur splatná dňa 17.04.2020, faktúra č. XXXXXXXXX vo výške 1.086 eur splatná dňa 17.04.2020, faktúra č. XXXXXXXXX vo výške 508,33 eur splatná dňa 17.04.2020. Spolu vyfakturované činnosti predstavovali sumu 8.830,52 eur.

10. Nesporným bolo v konaní aj to, že rumunský poisťovateľ prevádzkovateľa cudzozemského nákladného vozidla - spoločnosť Societas de Asigurare-Reasigurare CITY INSURANCE SA - neurčila pre územie Slovenskej republiky likvidačného zástupcu. Táto skutočnosť vyplývala nie len z výsledkov vyhľadávania likvidačných zástupcov použitím webovej stránky žalovaného (www.skp.sk), ale aj z e-mailovej komunikácie so spoločnosťou INSERVIS Slovakia s.r.o., so sídlom Groslingova 51, 811 09 Bratislava, IČO: 35 803 819, ktorá pre rumunskú spoločnosť Societas de Asigurare-Reasigurare CITY INSURANCE SA zabezpečuje funkciu likvidačného zástupcu pre poškodené subjekty zo Slovenskej republiky s výnimkou prípadu, ak škodová udalosť nastala na území Slovenskej republiky, t. j. spoločnosť INSERVIS Slovakia s.r.o. nemala pre územie Slovenskej republiky mandát na likvidáciu poistných udalostí.

11. Napokon bolo v konaní nesporným aj to, že si žalobca nárok na náhradu škody z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (vyfaktúrovanú sumu spolu vo výške 8.830,52 eur) u žalovaného uplatnil prostredníctvom spoločnosti Green recovery s.r.o. (splnomocneného zástupcu žalobcu na vymáhanie pohľadávok žalobcu voči tretím osobám), ktorá žalovanému adresovala písomné uplatnenie nárokov dňa 04.05.2020. Žalovaný škodovú udalosť najskôr zaevidoval pod č. G. XXXXXX, o čom žalobcu informoval listom zo dňa 15.06.2020, v ktorom žalovaný uviedol, že nároky vzniknuté s ekologickou škodou je nutné uplatniť si voči tomu, komu bola pomoc poskytnutá. Následne v písomnom stanovisku zo dňa 03.09.2021 žalovaný uviedol, že náhradu nákladov vo forme poistného plnenia žalobcovi neposkytne, keďže spoločnosť Green recovery s.r.o. a ani žalobca nepreukázali, že sú poškodeným subjektom zo škodovej udalosti v zmysle § 2 písm. g) zákona o PZP. Spoločnosť Green recovery s.r.o. nárok na náhradu škody uplatnila u žalovaného opätovne predžalobnou výzvou zo dňa 16.08.2021.

12. Zo zmluvy o odstraňovaní prekážok č. K. zo dňa 18.06.2014 uzatvorenej medzi Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s. a žalobcom v znení jej dodatku č. X/XXXX vyplýva, že žalobca sa zaviazal na základe telefonicko výzvy NDS podľa článku V bod 3 zmluvy vykonať: a) za účelom zabezpečenia priechodnosti a plynulosti cestnej premávky na diaľniciach odstránenie prekážky z telesa diaľnice a/alebo súčasti diaľnice na najbližšie vhodné miesto určené osobou oprávnenou za NDS, b) odstránenie prekážky, ktorá nebráni prechodnosti a plynulosti cestnej premávky, zo súčasti diaľnic.

Z článku VII bodu 1 a 2 zmluvy vyplýva, že v prípade, ak v dôsledku vzniku prekážky na diaľnici hrozí ropná havária alebo iná havária, ktorá svojim výskytom ohrozuje životné prostredie alebo sa na diaľnici nachádzajú uhynuté zvieratá, prevážané účastníkom cestnej premávky a príslušné zložky hasičského a záchranného zboru daný ekologický odpad neodstránia, resp. odstránia len čiastočne, a NDS v súlade s článkom III bod 1 zmluvy vyzve žalobcu na odstránenie prekážky, sa žalobca zaväzuje zabezpečiť

aj odstránenie ekologického odpadu. Náklady súvisiace s odstránením ekologického odpadu nie sú na ťarchu NDS a žalobca si ich bude vymáhať u účastníka cestnej premávky, ktorý prekážku vrátane ekologického odpadu spôsobil. Na účely zmluvy sa za ekologický odpad považujú najmä ropné látky a ich deriváty (napr. motorový a mazací olej, ropné emulzie) a uhynuté zvieratá.

13. Z dodatku č. X/XXXX k zmluve o odstraňovaní prekážok č. K. zo dňa 18.6.2014 v znení jej dodatku č. X/XXXX zo dňa 23.05.2017 vyplýva, že sa zmenil predmet zmluvy, ktorým je po dodatku č. X/XXXX záväzok žalobcu vykonať pre NDS práce v rozsahu, ktorý je uvedený v článku III zmluvy s tým, že NDS sa zaväzuje poskytnúť žalobcovi všetku súčinnosť na zabezpečenie vykonania týchto prác, najmä včas a riadne vyzvať žalobcu na odstránenie prekážky vrátane prekážok s hmotnosťou nad 3,5t. Rovnako sa upravila aj cena dohodnutých prác upravený v čl. IV zmluvy, a to tak, že každý jednotlivý prípad odstránenia prekážky z telesa diaľnice a/alebo zo súčasti diaľnice sa zaväzuje žalobca vykonať pre NDS na náklady toho, kto spôsobil prekážku podľa článku III tejto zmluvy v cenách obvyklých pre túto činnosť. Doba trvania zmluvy sa predĺžila do 20.06.2025.

14. Zo záverečnej správy zo sanácie geologického prostredia z júna 2020 vyplýva, že pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX došlo k úniku motorovej nafty na nespevnený zatravnovaný terén. Privolaný pracovník Slovenskej inšpekcie životného prostredia skonštatoval, že ide o mimoriadne zhoršenie vôd a nariadil jej odstránenie. K úniku došlo na pozemku Národnej diaľničnej spoločnosti, ktorá zmluvne poverila žalobcu odstránením mimoriadneho zhoršenia vôd. Práce na odstraňovaní mimoriadneho zhoršenia vôd spočívali vo výkope kontaminovanej zeminy o rozmeroch cca 1,5 x 3 m v množstve 5 ton. Tento nebezpečný odpad bol odvezený na zneškodnenie do strediska Čierny Majer pri Košútoch spoločnosti Hydropol - Rudolf Polák, spol. s r.o. Žalobca následne do výkopu aplikoval biodegradačný roztok na odstránenie zostatkovej koncentrácie nafty v zeminách vo výkope. Po troch mesiacoch od jeho aplikácie Hydropol zabezpečil odber a analýzu vzoriek zemín z dna a stien výkopu. Keďže obsahy ropných látok v zeminách boli na úrovni pozadia, bolo možné výkop zasypať čistou zeminou a terén zrehabilitovať (15.04.2020). Zeminu na rekultiváciu miesta dodala Národná diaľničná spoločnosť. Cena prác na odstraňovaní mimoriadneho zhoršenia vôd bola vo výške 7.744,52 eur bez DPH.

15. V rámci právneho posúdenia veci vychádzal súd z nasledovných ustanovení právnych predpisov:

16. Podľa § 1 zákona o pozemných komunikáciách tento zákon upravuje výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy (§ 3) a orgánov štátneho odborného dozoru (§ 3c) vo veciach pozemných komunikácií.

17. Podľa § 3d ods. 5 písm. a) zákona o pozemných komunikáciách správu pozemných komunikácií vykonávajú, ak ide o diaľnice a cesty podľa schváleného plánu rozvoja diaľnic a ciest vo vlastníctve štátu okrem ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a koncesných ciest - Národná diaľničná spoločnosť.

18. Podľa § 9 ods. 4 zákona o pozemných komunikáciách pri znečistení diaľnice, cesty alebo miestnej cesty, ktoré spôsobí alebo môže spôsobiť závalu v zjazdnosti, je povinný ten, kto znečistenie spôsobil, bez prieťahov ho odstrániť a komunikáciu uviesť do pôvodného stavu; ak sa tak nestane, je povinný uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením znečistenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu.

19. Podľa § 43 ods. 1 zákona o cestnej premávke kto spôsobil prekážku cestnej premávky, je povinný ju bezodkladne odstrániť. Ak to neurobí, je povinný ju bezodkladne odstrániť na jeho náklady správca cesty. Ten, kto odstráni prekážku cestnej premávky, je povinný bezodkladne zabezpečiť aj odstránenie predmetov a odpadov prekážajúcich v zjazdnosti na ceste, ktoré s prekážkou cestnej premávky súvisia.

20. Podľa § 427 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

21. Podľa § 428 Občianskeho zákonníka svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

22. Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

23. Podľa § 524 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

24. Podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi.

25. Podľa § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení.

26. Podľa § 1 ods. 1 zákona o PZP tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov.

27. Podľa § 2 písm. g) zákona o PZP na účely tohto zákona sa rozumie poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona.

28. Podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

29. Podľa § 24 ods. 2 písm. e) zákona o PZP kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla vodičom, ktorému nevzniká pri prevádzke tohto motorového vozidla na území Slovenskej republiky povinnosť uzavrieť hraničné poistenie, s výnimkou cudzozemského motorového vozidla, ktoré sa spravidla nachádza na území iného členského štátu; tým nie sú dotknuté ustanovenia § 24a a 24b.

30. Podľa § 24a ods. 1 písm. b) zákona o PZP poškodený s trvalým pobytom alebo sídlom na území Slovenskej republiky má nárok na náhradné poistné plnenie z poistného garančného fondu, ak poisťovateľ so sídlom v inom členskom štáte neurčil v Slovenskej republike likvidačného zástupcu zodpovedného za náhradu škody.

31. Aplikáciou citovaných ustanovení právnych predpisov na zistený skutkový stav dospel súd k záveru, že žalobe žalobcu nemožno vyhovieť, pretože žalobca v konaní nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitímáciu. Podľa ustálenej súdnej praxe pod pojmom aktívna vecná legitímácia sa rozumie také hmotnoprávne postavenie žalobcu, z ktorého mu vyplýva žalobou uplatňovaný nárok, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Skúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo sporových strán nenamieta. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu vedie vždy k zamietnutiu jeho žaloby. Aktívnu vecnú legitímáciu v konaní je možné nadobudnúť aj postúpením pohľadávky, ktorá je predmetom sporu.

32. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplata sumy 8.830,52 eur s príslušenstvom titulom nároku na náhradu škody z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku dopravnej nehody, ku ktorej došlo prevádzkou cudzozemského nákladného vozidla na diaľnici D1 pri Zlatých pieskoch. Prevádzkovateľom cudzozemského nákladného vozidla bola spoločnosť VADIS PROD S.r.l., so sídlom Sat Borod č. 229, 417 06 Borod, Rumunsko, IČO: 4883567. Keďže uvedená spoločnosť bezodkladne po nehode nepristúpila k odstráneniu prekážky cestnej premávky, k jej odstráneniu pristúpil žalobca na základe objednávky od správcu komunikácie (Národná diaľničná spoločnosť, a.s.), s ktorou mal žalobca uzatvorenú zmluvu o odstraňovaní prekážok č. K. zo dňa 18.06.2014 v znení jej dodatkov. Zrealizované činnosti, t. j. jednotlivé náklady súvisiace so

servisným zásahom žalobcu na diaľnici, boli žalobcom prevádzkovateľovi cudzozemského nákladného vozidla vyúčtované faktúrami v celkovej výške 8.830,52 eur. Predmetnú dlžnú sumu si následne žalobca prostredníctvom spoločnosti Green recovery s.r.o. písomnou výzvou zo dňa 04.05.2020 uplatnil u žalovaného. Keďže žalovaný uplatnený nárok žalobcovi neposkytol, žalobca zaslal žalovanému aj predžalobnú výzvu. Po argumentačnej stránke si žalobca dlžnú sumu u žalovaného uplatňoval najskôr v zmysle § 24 ods. 2 písm. e) zákona o PZP, následne v zmysle § 24a ods. 1 písm. b) zákona o PZP, keďže poisťovateľ so sídlom v inom členskom štáte neurčil v Slovenskej republike likvidačného zástupcu zodpovedného za náhradu škody.

33. Súd sa pri posudzovaní aktívnej vecnej legitímácie žalobcu zaoberal dvoma právne významnými otázkami, a to tým, či žalobcovi nárok na náhradu škody (resp. nárok na poskytnutie poistného plnenia z garančného fondu) vznikol, a ak nie, či bol nárok na náhradu škody (resp. nárok na poskytnutie poistného plnenia z garančného fondu) na žalobcu riadne postúpený. Pri kladnom zodpovedaní si jednej z nastolených otázok by súd dospel k záveru, že žalobca je aktívne vecne legitimovaným na podanie žaloby, t. j. disponuje takým hmotnoprávnym postavením, z ktorého mu vyplýva žalobou uplatňovaný nárok, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Súd však v konaní dospel k záveru, že nárok na náhradu škody (ako aj nárok na poskytnutie poistného plnenia) vznikol subjektu odlišnému od žalobcu, pričom tento nebol na žalobcu riadne postúpený, a preto žalobca v konaní nedisponuje aktívnou vecnou legitímáciou.

34. Pokiaľ ide o určenie osoby, ktorej škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla vznikla, súd dospel k záveru, že ním nie je žalobca, ale správca komunikácie, ktorým je v zmysle § 3d ods. 5 písm. a) zákona o pozemných komunikáciách Národná diaľničná spoločnosť, a.s. Podľa § 43 ods. 1 zákona o cestnej premávke platí, že kto spôsobil prekážku cestnej premávky, je povinný ju bezodkladne odstrániť. Ak to neurobí, je povinný ju bezodkladne odstrániť na jeho náklady správca cesty. Ten, kto odstráni prekážku cestnej premávky, je povinný bezodkladne zabezpečiť aj odstránenie predmetov a odpadov prekážajúcich v zjazdosti na ceste, ktoré s prekážkou cestnej premávky súvisia. Aj podľa § 9 ods. 4 zákona o pozemných komunikáciách platí, že pri znečistení diaľnice, cesty alebo miestnej cesty, ktoré spôsobí alebo môže spôsobiť závalu v zjazdosti, je povinný ten, kto znečistenie spôsobil, bez prietahov ho odstrániť a komunikáciu uviesť do pôvodného stavu; ak sa tak nestane, je povinný uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením znečistenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu. Z objednávky Národnej diaľničnej spoločnosti zo dňa XX.XX.XXXX jednoznačne vyplýva, že Národná diaľničná spoločnosť požiadala žalobcu (na základe zmluvy č. K.) o odstránenie prekážky cestnej premávky a o očistenie vozovky, t. j. o odstránenie havarovaného ťahača s návesom z diaľnice D1 a o ekologické očistenie vozovky a svahov diaľnice od prevádzkových kvapalín (motorový olej, motorová nafta). Svah diaľnice je pritom v zmysle § 1 ods. 4 zákona o pozemných komunikáciách potrebné považovať za súčasť diaľnice, keďže svah diaľnice je stavebným objektom nevyhnutným na zaistenie bezpečnej, rýchlej, plynulej a hospodárnej premávky na nej. V prejednávacom prípade teda išlo o odstránenie prekážky cestnej premávky v zmysle § 43 zákona o cestnej premávke a súčasne o odstránenie znečistenia diaľnice a svahov diaľnice (ako súčasť diaľnice) v zmysle § 9 ods. 4 zákona o pozemných komunikáciách. Národnej diaľničnej spoločnosti ako správcovi tejto komunikácie preto vznikla povinnosť uvedenú prekážku cestnej premávky a súčasne aj znečistenie tejto komunikácie a jej svahu odstrániť, keďže tak neurobil pôvodca znečistenia. Konajúci súd sa preto nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že v prejednávacom prípade išlo o mimoriadne zhoršenie vôd, ktoré nebola povinná (oprávnená) odstrániť Národná diaľničná spoločnosť ako správca komunikácie, ale v zmysle § 42 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách výlučne orgán štátnej vodnej správy. Kompetencia orgánu štátnej vodnej správy v tomto prípade nevyklučuje kompetenciu správcu komunikácie, ale tieto dve kompetencie obstoja vedľa seba a vzájomne sa dopĺňajú. Uvedené vyplýva aj z § 41 ods. 10 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, podľa ktorého Slovenská inšpekcia životného prostredia je oprávnená zisťovať príčiny vzniku mimoriadneho zhoršenia vôd, riadiť práce pri jeho riešení a vydávať príkazy na vykonanie potrebných opatrení. Inšpekcia je pri tom oprávnená vyžadovať spoluprácu iných orgánov štátnej správy. Dodržanie tohto zákonného postupu potvrdzuje aj znenie záverečnej správy zo sanácie geologického prostredia, v ktorej je uvedené, že Slovenská inšpekcia životného prostredia riešila toto mimoriadne zhoršenie vôd, pričom v rámci opatrení na jeho zneškodnenie a na odstránenie jeho škodlivých následkov nariadila konkrétny postup (odkopať kontaminovanú zeminu, zabezpečiť jej zneškodnenie atď.) a dodržanie tohto postupu aj kontrolovala.

35. Berúc na zreteľ vyššie uvedenú právnu úpravu, povinnosť odstrániť prekážku cestnej premávky a znečistenie komunikácie primárne vznikla prevádzkovateľovi cudzozemského motorového vozidla, ktorým bola spoločnosť VADIS PROD S.r.l., so sídlom Sat Borod č. 229, 417 06 Borod, Rumunsko, IČO: 4883567. Až následne, ak by prevádzkovateľ vozidla prekážku cestnej premávky a znečistenie komunikácie neodstránil (tak, ako tomu bolo v tomto prípade), bol na ich odstránenie v zmysle zákona povinný správca cesty, ktorým je Národná diaľničná spoločnosť, a.s. Náklady odstránenia prekážky cestnej premávky a znečistenia komunikácie správcovi cesty následne znáša prevádzkovateľ vozidla, ktorý túto prekážku a znečistenie spôsobil, t. j. v prejednávanej veci spoločnosť VADIS PROD S.r.l. Keďže však povinnosť odstrániť prekážku cestnej premávky a znečistenie komunikácie zákon ukladá (sekundárne) konkrétnemu subjektu, ktorým je správca cesty (Národná diaľničná spoločnosť, a.s.), aj škoda, ktorá týmto odstránením vznikne, môže vzniknúť len tomuto správcovi cesty. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že správca cesty si svoju zákonom uloženú povinnosť splnil na základe uzatvorenej zmluvy o odstraňovaní prekážok č. K. zo dňa 18.06.2014 v znení jej dodatkov prostredníctvom žalobcu (ako tretieho subjektu). Zákonodarca ponechal v tomto smere správcovi cesty určitú autonómiu, keď mu síce uložil povinnosť odstrániť prekážku cestnej premávky (resp. znečistenie komunikácie) za zákonom stanovených podmienok (ak ju neodstráni ten, kto ju spôsobil), avšak nevylúčil, aby si správca cesty splnil túto povinnosť prostredníctvom tretieho subjektu na podklade uzatvorenej zmluvy. Súd však v tejto súvislosti zdôrazňuje, že zmluva môže zakladať práva a povinnosti len zmluvným stranám (t. j. pôsobí inter partes), keďže len zmluvné strany prejavili vôľu zmluvu uzavrieť za podmienok v nej dohodnutých. Zmluva o odstraňovaní prekážok č. K. zo dňa 18.06.2014 preto nemohla založiť práva či povinnosti tretím subjektom, v danom prípade žalovanému, resp. prevádzkovateľovi cudzozemského motorového vozidla, keďže tieto subjekty obsah zmluvy nepoznajú, a ak by aj poznali (v prípade napr. zmlúv povinne zverejňovaných), nepodieľali sa na jeho tvorbe, nemohli ho ovplyvniť a v konečnom dôsledku neprejavili žiadnu vôľu na seba prevziať práva a povinnosti zo zmluvy vyplývajúce. Skutočnosť, že správca cesty si zákonnú povinnosť splnil prostredníctvom tretieho subjektu (žalobcu) na podklade zmluvy a podmienok, ktoré si v nej dohodli, preto nemohla mať žiaden právny dopad na určenie subjektu, ktorému vznikla škoda. Škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla mohla vzniknúť len správcovi cesty, ktorým je Národná diaľničná spoločnosť, a.s., a nie žalobcovi, ktorý si pri odstraňovaní následkov dopravnej nehody plnil len svoje zmluvné povinnosti voči správcovi cesty na základe zmluvného vzťahu.

36. Keďže škoda vznikla správcovi cesty (Národnej diaľničnej spoločnosti), a nie žalobcovi, správca cesty na základe vzniknutej škody disponoval dvoma právnymi nárokmi, ktoré však nie je možné stotožňovať či vzájomne zamieňať. Prvým je nárok správcu cesty na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku (v tomto prípade motorového vozidla), ktorý si mohol uplatniť u prevádzkovateľa cudzozemského motorového vozidla, ktorým je spoločnosť VADIS PROD S.r.l. Druhým je nárok správcu cesty na poskytnutie poistného plnenia z garančného fondu v zmysle zákona o PZP, ktorý si správca cesty mohol uplatniť u žalovaného. Súd pritom podotýka, že podľa § 2 písm. g) zákona o PZP sa na účely tohto zákona poškodeným rozumie ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu, a keďže škodu utrpel správca cesty, a nie žalobca, žalobca nie je nositeľom hmotnoprávneho nároku na poskytnutie poistného plnenia podľa zákona o PZP tak, ako si ho uplatňuje podanou žalobou.

37. Súd sa následne zaoberal v poradí druhou právne významnou otázkou pre určenie, či je žalobca aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby, a to otázkou, či správca cesty na žalobcu postúpil nárok na náhradu škody, resp. nárok na poskytnutie poistného plnenia z poistného garančného fondu. Žalobca v konaní argumentoval, že k postúpeniu vyššie uvedených nárokov (t. j. k postúpeniu žalobou uplatnenej pohľadávky vo výške 8.830,52 eur) došlo na základe zmluvy o odstraňovaní prekážok zo dňa 18.06.2014 v znení jej neskorších dodatkov. Súd však konštatuje, že predmetom tejto zmluvy nie je postúpenie žiadnych (a to ani budúcich) pohľadávok Národnej diaľničnej spoločnosti na žalobcu. Predmetná zmluva v žiadnych svojich ustanoveniach, a to ani pri použití akokoľvek benevolentných výkladových pravidiel v prospech žalobcu, nezakladá prevod pohľadávok, ktoré si žalobca podanou žalobou uplatňuje v tomto konaní. Žiadne z ustanovení tejto zmluvy totiž nie je možné vyložiť ako dostatočne určitý prejav vôle zmluvných strán postúpiť pohľadávku. Žalobca odkazoval vo svojich vyjadreniach predovšetkým na čl. IV a VII zmluvy o odstraňovaní prekážok, avšak ani v jednom prípade nejde o postúpenie pohľadávok z titulu nároku na náhradu škody, ale o určenie spôsobu náhrady nákladov žalobcu pri plnení zmluvne dohodnutých povinností (ktoré môže zaväzovať len zmluvné strany, a nie tretie subjekty). V článku IV predmetnej zmluvy sa pritom v rozhodnom čase (v čase odstránenia následkov dopravnej nehody) neuvádzalo nič o nákladoch odstránenia prekážky; naopak v tomto ustanovení bolo uvedené len toľko, že žalobca sa zaväzuje vykonať odstránenie prekážky pre Národnú diaľničnú spoločnosť bezodplatne.

38. Konajúci súd okrem toho podotýka, že ani v prípade, ak by predmetnými ustanoveniami bolo zamýšľané postúpenie pohľadávok z titulu nároku na náhradu škody, tieto by nespĺňali základné predpoklady, ktoré sú na identifikáciu postúpených pohľadávok kladené, t. j. ich určiteľnosť a nezameniteľnosť. Určiteľnosť a nezameniteľnosť pohľadávky s inou pohľadávkou účastníkov záväzkového vzťahu sa pritom v plnom rozsahu týka aj budúcich pohľadávok. V prípade nedostatočnej identifikácie postupovanej pohľadávky nemôžu nastať právne účinky spojené s riadnym postúpením (budúcej) pohľadávky (porovnaj napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 640/2014 zo dňa 01.04.2015 alebo rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Odo 1242/2005 zo dňa 26.03.2008).

39. Súd nad rámec uvedeného tiež poznamenáva, že vyššie prijaté právne závery nie sú v rozpore s rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít. Žalobca v konaní poukazoval na uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14.04.2021 č. k. 3Cob/69/2020-349 v konaní, v ktorom odvolací súd (ako aj súd prvoinštančný) posudzovali obdobný vznik škody ako súd v tomto konaní, a v ktorom mal (odvolací) súd ustáliť, že k znečisteniu vozovky nesporne došlo, ako aj to, kto tú škodu spôsobil a komu škoda vznikla. Odlišnosť, a tým pádom aj neaplikovateľnosť záverov prijatých v konaní, na ktoré žalobca odkazuje, podľa názoru konajúceho súdu tkvie v tom, že v tomto druhom konaní správca cestnej komunikácie pohľadávku postúpil zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 26.11.2015 (porovnaj ods. 11 odôvodnenia uznesenia uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/69/2020-349). Uzatvorenie zmluvy o postúpení pohľadávok v tomto súdnom konaní však absentuje, pričom ako súd uviedol už vyššie, predmetom zmluvy o odstraňovaní prekážok nebolo postúpenie pohľadávok z titulu náhrady škody na žalobcu. Vzhľadom na uvedené konajúci súd dospel k záveru, že pohľadávka, ktorú si žalobca podanou žalobou uplatňuje, na žalobcu postúpená nebola, a preto žalobca nie je aktívne vecne legitimovaným na podanie žaloby ani na základe tohto právneho titulu.

40. Súd považoval na záver za potrebné vyjadriť sa aj k argumentačnej línii žalobcu odkazujúcej na všeobecnú zakročovaciu povinnosť všetkých subjektov v rámci územia Slovenskej republiky v zmysle čl. 44 Ústavy SR ("každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo"), resp. v zmysle § 19 zákona o životnom prostredí ("každý, kto zistí, že hrozí poškodenie životného prostredia alebo že k nemu už došlo, je povinný urobiť v medziach svojich možností nevyhnutné opatrenia na odvrátenie hrozby alebo na zmiernenie následkov a bez meškania ohlásiť tieto skutočnosti orgánu štátnej správy; povinnosť zasiahnuť nemá ten, kto by tým ohrozil život alebo zdravie svoje alebo blízkej osoby"). Vyššie uvedené ustanovenia zakotvujú všeobecný právny rámec princípu prevencie na úseku ochrany životného prostredia, keďže je v záujme spoločnosti a ľudí, ktorí v nej žijú, aby nedochádzalo k jej degradácii. V prejednanom prípade však nie je možné odvolávať sa na citované ustanovenia zákona a Ústavy SR, keďže žalobca si pri odstraňovaní následkov predmetnej dopravnej nehody neplnil svoju všeobecnú prevenčnú (zakročovaciu) povinnosť, ale vykonával úkony, ktoré mu vyplývali a na ktoré sa zaviazal zmluvou o odstraňovaní prekážok uzatvorenou so správcom komunikácie. Žalobca od správcu komunikácie obdržal dňa XX.XX.XXXX objednávku na odstránenie prekážky cestnej premávky a odstránenie následkov havárie cudzozemského nákladného vozidla. Tieto úkony v zmysle zmluvy žalobca vykonal, prekážku odstránil a vykonané úkony si vyfakturoval. Okrem toho išlo v danom prípade o delegované (sprostredkované) splnenie si povinností, ktoré zákon o cestnej premávke a zákon o pozemných komunikáciách ukladá správcovi komunikácie. Ak existujú právne predpisy, ktoré ukladajú konkrétnu povinnosť konkrétnemu subjektu, a tento si túto povinnosť splní, aj keď prostredníctvom tretej osoby, nie je možné daný prípad subsumovať pod všeobecné pravidlá upravujúce určitú normu správania sa, ako je tomu v prípade ustanovení týkajúcich sa ochrany životného prostredia opísaných vyššie.

41. Zohľadňujúc vyššie uvedené východiská dospel súd k záveru, že žalobca v spore nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitimáciu, keďže škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nevznikla žalobcovi, ale správcovi komunikácie - Národnej diaľničnej spoločnosti. Žalobca preto nemá nárok na náhradu škody voči prevádzkovateľovi vozidla, ako ani nárok na náhradné poistné plnenie v zmysle zákona o PZP voči žalovanému. Rovnako v konaní nebolo preukázané, že by nároky z náhrady škody boli na žalobcu zo strany správcu komunikácie postúpené. Žalobca tak v konaní nedisponoval takým hmotnoprávnym postavením, z ktorého by mu vyplýval žalobou uplatňovaný nárok, resp. procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Keďže žalobca nebol aktívne vecne legitimovaným na podanie žaloby, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol, a to bez toho, aby sa ďalej zaoberal meritom veci.

42. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 21.11.2023 predložil ďalšie listinné dôkazy, a to protokol č. X zo dňa 10.01.2020, uplatnenie nároku na náhradu škody zo dňa 19.11.2021, oznámenie o postúpení vysporiadania nároku zo dňa 24.11.2021, oznámenie o poskytnutí plnenia zo dňa 12.09.2021, uplatnenie nároku na náhradu škody zo dňa 03.04.2023, oznámenie o postúpení vysporiadania nároku zo dňa 04.04.2023, oznámenie o poskytnutí plnenia zo dňa 25.04.2023. Súd na tieto listinné dôkazy neprihliadol, pretože išlo o prostriedky procesného útoku uplatnené v rozpore so sudcovskou koncentráciou konania, ktorá je zakotvená v ustanovení § 153 C. s. p. V zmysle tohto ustanovenia sú strany povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Žalobca mal možnosť uplatniť uvedené prostriedky procesného útoku (listinné dôkazy) už skôr v priebehu konania, pričom žalobca ani neuviedol žiadne také dôvody, ktoré by mu bránili v skoršom predložení týchto prostriedkov procesného útoku. Žalovaný bol pritom po celý čas zastúpený advokátom ako osobou znalou práva. Z uvedených dôvodov súd na tieto prostriedky procesného útoku neprihliadol, keďže prihliadnutie na ne by si vyžiadalo vykonanie ďalších úkonov zo strany súdu a s najväčšou pravdepodobnosťou aj odročenie pojednávania nariadeného na termín dňa 21.11.2023. Súd by totiž musel vytvoriť žalovanému dostatočný priestor na oboznámenie sa s týmito listinnými dôkazmi a na zaujatie stanoviska k nim (porovnaj čl. 9 C. s. p.), čo by si vyžiadalo odročenie pojednávania. Len takýto postup súdu by bol v súlade so zásadou rovnosti strán sporu (porovnaj čl. 6 C. s. p.). Nad rámec toho konajúci súd uvádza, že tieto listinné dôkazy ani nemohli nič zmeniť na skutkových a právnych záveroch súdu.

43. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v zmysle § 255 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že v konaní plne úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd v súlade s § 262 ods. 2 C. s. p. po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestskom súde Bratislava IV.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.